

Zápis z jednání Pracovní skupiny k porodnictví (dále jen „Pracovní skupina“) při Radě vlády pro rovnost žen a mužů (dále jen „Rada“) konaného dne 18. října 2018

Místo a čas konání: nábřeží Edvarda Beneše 4, 118 01 Praha 1, Starý tiskový sál, od 13:30 do 18:00 hod.

Přítomné členky a členové:

	Jméno a příjmení člena/členky	Instituce
1.	Candigliota Zuzana zastoupena Paškovou Sandrou	Liga lidských práv
2.	Čermáková Marie (<i>předsedkyně Pracovní skupiny</i>)	Rada vlády pro rovnost žen a mužů
3.	Dostál Ondřej	PwC Legal, s.r.o.
4.	Frýdlová Alena	Česká konfederace porodních asistentek
5.	Hřešánová Ema	Univerzita Karlova
6.	Königsmarková Ivana	Unie porodních asistentek
7.	Kopková Denisa	Ministerstvo zdravotnictví ČR
8.	Pavlíková Markéta	Biostatistika
9.	Peremská Marcela	Krajská zdravotní, a.s.
10.	Rytíř Milan	Odborná společnost praktických dětských lékařů ČLS JEP
11.	Šamová Monika	Ministerstvo spravedlnosti ČR
12.	Uhl Michal	Rada vlády pro rovnost žen a mužů
13.	Vnoučková Marie	Unie porodních asistentek

Omluvené nebo nepřítomné členky a členové:

	Jméno a příjmení člena/členky	Instituce
1.	Forberger Andrea	Ekonomická specialista
2.	Hořejší Adéla	Hořejší Legal
3.	Kozák Václav	Baby Astramedico s.r.o.
4.	Pastuchová Jana	Poslanecká sněmovna Parlamentu ČR
5.	Pleskot Robert	Zdravotnická záchranná služba hl. m. Prahy
6.	Skálová Sylva	Česká pediatrická společnost ČLS JEP
7.	Šmídová Iva	Rada vlády pro rovnost žen a mužů

Hostky:

	Jméno a příjmení člena/členky	Instituce
1.	Jelínková Petra	KVOP
2.	Majerčíková Aneta	Iniciativa Šestinedělky
3.	Šimůnková Monika	Nezávislá odbornice
4.	Štěpánková Martina	Úřad vlády ČR

Za sekretariát Rady (dále jen „sekretariát“): Hradecká Lucie, Šafařík Radan, Škabraha Dokupilová Maggie

Z celkového počtu 20 členek a členů Pracovní skupiny bylo přítomno celkem 13 osob. Pracovní skupina byla usnášeníschopná.

Schválení programu a informace o plnění úkolů

Předsedkyně Pracovní skupiny M. Čermáková přivítala přítomné členy a členky a hostky vč. zmocněnkyně vlády pro lidská práva a náměstkyně pro řízení Sekce pro lidská práva Úřadu vlády ČR Martiny Štěpánkové (dále jen „zmocněnkyně“).

Na úvod M. Čermáková přítomné seznámila se stavem plnění úkolů Pracovní skupiny a sekretariátu za období od jejího posledního jednání. Dne 31. července 2018 bylo na jednání vlády zařazeno *Doporučení Rady vlády pro rovnost žen a mužů k samostatným porodním domům*. Projednání tohoto doporučení však bylo na poslední chvíli z programu jednání vlády staženo. Sekretariát požádal o znovuzařazení projednání tohoto podnětu na program jednání vlády. Vypořádání *Doporučení Rady vlády pro rovnost žen a mužů k publikaci statistických dat z oblasti porodnictví* dosud nebylo dokončeno, nicméně sekretariát se bude jeho dokončení intenzivně věnovat.

Na základě úkolů z posledního jednání sekretariát ve spolupráci s předsedkyní Pracovní skupiny oslovil Všeobecnou zdravotní pojišťovnu České republiky (dále jen „VZP ČR“) s žádostí o obnovení členství v Pracovní skupině a požádal Svaz zdravotních pojišťoven o zvážení jmenování svého zástupce či zástupkyně do Pracovní skupiny. Ke dni jednání Pracovní skupiny 18. října 2018 v obou případech bez odezvy. Sekretariátu však byla dne 23. října 2018 doručena informace, že VZP ČR do Pracovní skupiny nominovala MUDr. Miluši Havlovou, zaměstnankyni Úseku zdravotní péče. Sekretariát rovněž oslovil předsedkyni Společnosti medicínského práva Lenku Teska Arnoštovou, s žádostí o navázání odborného kontaktu s Pracovní skupinou. Osloveno bylo i Ministerstvo zdravotnictví (dále jen „MZd“) ohledně plnění úkolů č. 28 a 29 z Aktualizovaných opatření Priorit a postupů vlády při prosazování rovnosti žen a mužů pro rok 2017 (dále jen „AO 2017“). O obdržení podkladů a informací z Ministerstva zdravotnictví blíže referovala tajemnice Pracovní skupiny v bodě Různé (viz níže).

K rozpracování či upřesnění podnětů diskutovaných na minulém jednání nebylo zatím ze strany Pracovní skupiny, resp. oslovených členek a člena a příslušných pracovních týmů přistoupeno. Jednalo o podněty týkající se (1) vytvoření metodiky k uzavírání smluv o péči o zdraví, (2) zobecnění případu Jany Riedlové a (3) podpory rané vazby mezi dítětem a rodičkou.

M. Čermáková dále uvedla, že v uplynulém období došlo k jedné změně ve složení Pracovní skupiny. Na své členství rezignovala Jana Pultarová. Česká asociace sester za ni odmítla do Pracovní skupiny nominovat náhradnici s odůvodněním, že zastoupení porodních asistentek je v organizaci minimální, a tudíž členství její zástupkyně v Pracovní skupině není nadále účelné.

M. Čermáková konstatovala, že Pracovní skupina je usnášeníschopná (na začátku jednání bylo přítomno celkem 13 členů a členek Pracovní skupiny) a představila návrh programu jednání. Proti návrhu programu nebyly vzneseny žádné námítky.

Program jednání byl tedy následující:

Návrh programu jednání Pracovní skupiny k porodnictví dne 18. října 2018	
Schválení programu a informace o plnění úkolů	M. Čermáková, diskuze
1. Revize mandátu Pracovní skupiny k porodnictví ze strany Rady vlády pro rovnost žen a mužů	sekretariát, diskuze
2. Výzkum o podpoře kojení v porodnicích (prezentace výsledků a souvisejících doporučení)	A. Majerčíková
3. Přístup k hrazené předporodní a poporodní péči porodních asistentek – šetření ombudsmanky	P. Jelínková, diskuze
4. Informace o průběhu překladu dokumentů WHO týkajících se porodní asistence prováděného MZd	I. Königsmarková, diskuze
5. Informace o závěrech nového rozsudku ESLP ve věci domácích porodů	M. Šamová, diskuze
6. Různé	členky a členové Pracovní skupiny

1. Revize mandátu Pracovní skupiny k porodnictví ze strany Rady vlády pro rovnost žen a mužů

M. Čermáková otevřela první bod jednání a předala slovo zmocněnkyni M. Štěpánkové.

M. Štěpánková přítomné informovala, že po jmenování nové vlády se členem vlády, do jehož agendy patří rovnost žen a mužů (a je tedy i předsedou Rady), stal přímo premiér, a že byla jmenována zmocněnkyní vlády pro lidská práva a místopředsdkyní Rady. Agenda rovnosti žen a mužů a sekretariát nadále zůstávají organizačně zařazeny na Úřadu vlády ČR (dále jen „ÚV ČR“).

Zdůraznila, že činnost Pracovní skupiny, a potažmo zohledňování posledních poznatků vědy a medicíny založené na důkazech, stejně tak jako individuálních potřeb rodičů a dětí, považuje za velice důležité. Ocenila dosavadní činnost Pracovní skupiny a kvalitu jejích výstupů. Uvedla, že na základním mandátu Pracovní skupiny se nic nemění, a že její existence/činnost je nadále odvozena od činnosti Rady.¹ Vyjádřila však své zklamání z velmi pomalého pokroku v dosahování změn, které by přispěly k informované a svobodné volbě předporodní, porodní a poporodní péče. V této souvislosti vyjádřila politování nad tím, že *Doporučení Rady vlády pro rovnost žen a mužů k samostatným porodním domům* ještě nebylo vládou schváleno, byť při jednání s MZd doznalo značných kompromisů.

V reakci na poptávku části členstva po revizi mandátu Pracovní skupiny, resp. po potvrzení zájmu o expertní zázemí Pracovní skupiny ze strany Rady, a potažmo vlády jako takové, by považovala za žádoucí připomenutí hlavních témat a priorit Pracovní skupiny na nejbližším jednání Rady dne 22. října 2018, kterého se premiér osobně zúčastní. Souběžně s tím vyjádřila domněnku, že neochotu a obavy některých politiků a političek situaci měnit by mohla zvrátit silnější zpětná vazba ze strany veřejnosti.

M. Čermáková poděkovala zmocněnkyni za příspěvek a podporu, kterou činnosti Pracovní skupiny vyjádřila, a otevřela diskuzi k tomu bodu.

¹ Pracovní skupina byla zřízena při Radě. Úkolem pracovní skupiny Rady je dle jejího Statutu „zabývat se dílčími otázkami z oblasti působnosti Rady“ a zpracovávat „pro Radu podklady a návrhy dílčích i systémových opatření“. V této souvislosti rovněž zmínila, že proces re/nominace členů a členek proběhne na přelomu listopadu a prosince tohoto roku, mj. na základě výzvy o potvrzení zájmu o pokračující členství, kterou sekretariát rozeslal Pracovní skupině spolu s pozvánkou na toto jednání.

O. Dostál ocenil rozsah a kvalitu práce vykonané v Pracovní skupině. Navzdory tomu je dosavadní dopad její činnosti do sféry zdravotnického práva nulový. Je tudíž na místě zvážit setrvání v Pracovní skupině. Doporučil, aby byl osloven ministr zdravotnictví, bez kterého je další činnost v legislativních záležitostech nemyslitelná. Kritizoval absenci mediálních výstupů Pracovní skupiny a nedostatečnou spolupráci s Poslaneckou sněmovnou a Senátem.

Ze strany některých členů a členek opakovaně zaznělo, že Pracovní skupina tím, že pouze rokuje a neprodukuje hmatatelné výsledky (tj. s dopadem do zdravotnického práva), nechtěně napomáhá vytvářet dojem, že v ČR je v této oblasti vše v pořádku. Tím podle nich neplní svůj účel, ale naopak přispívá k legitimizaci stávajícího, v řadě ohledů neuspokojivého stavu v oblasti porodní péče. S. Pašková uvedla, že v rámci univerzálního periodického přezkumu dodržování lidských práv u OSN byly připomínky týkající se porodní péče, které za ČR loni předložila Česká ženská lobby ve spolupráci s Ligou lidských práv, rozporovány mj. odkazem na existenci Pracovní skupiny.

M. Uhl zdůraznil, že má smysl se minimálně dotázat Rady, zda má o služby Pracovní skupiny nadále zájem. Na nejbližším jednání Rady bude přítomen i zástupce MZd, bez kterého je v agendě Pracovní skupiny možné učinit minimum kroků.

M. Štěpánková souhlasila, že k řešení přetrvávajících problémů je zapotřebí vyšší míra zapojení a podpory ze strany MZd. Pracovní skupina je limitována tím, že není při MZd, ale při Radě. Rada je poradním orgánem vlády závislým na tom, že jím požadované výstupy má plnit věcně příslušný rezort. Rovněž doporučila, aby pochyby o mandátu Pracovní skupiny a zájmu o její činnost tlumočeny na nejbližším jednání Rady, které premiér předsedá.

Stran spolupráce s Poslaneckou sněmovnou L. Hradecká doplnila, že poslankyně J. Pastuchová se omluvila, že neměla možnost se na činnosti Pracovní skupiny podílet tak, jak původně plánovala. V členství nebude pokračovat. Před říjnovým jednáním Pracovní skupiny sekretariátu prozatímně doporučila oslovit O. Richterovou a přislíbila, že své doporučení dále doplní po konzultaci se svými kolegy a kolegyněmi. (Jako svého nástupce sekretariátu dne 24. října 2018 doporučila poslance MUDr. Davida Kasala.) Spolupráci Pracovní skupiny s Poslaneckou sněmovnou tudíž bude možné v blízké budoucnosti prohloubit.

I. Königsmarková v návaznosti na komentář O. Dostála konstatovala, že nejen že se nepodařila legislativní změna, ale nepodařilo se změnit/dořešit ani to, co už je legislativou garantováno, a sice zlepšit postavení porodních asistentek (dále jen „PA“) tak, aby mohly praktikovat svou činnost v plném rozsahu svých zákonných kompetencí.

M. Vnoučková se v reakci na komentář zmocněnkyně o potřebě silnější zpětné vazby ze strany veřejnosti dotázala, jakým způsobem by matky měly dávat najevo svoji poptávku po změně. Zdůraznila, že zpětná vazba ze strany veřejnosti dlouhodobě existuje. Během své 20 leté praxe byla svědkyní nepočítaně podnětů od matek a různých skupin směrem k MZd, které se však ze strany MZd nikdy nesetkaly se vstřícnou reakcí.

M. Pavlíková podpořila plán uspořádat tiskovou konferenci. Podpořila i plán prezentace činnosti Pracovní skupiny v Parlamentu. Pracovní skupina by mohla na půdě obou komor představit nejen svoji práci a výstupy, ale také upozornit na to, jak jsou její návrhy v další fázi zpracování odmítány nebo výrazně přepracovávány. Při té příležitosti požádala sekretariát, aby Pracovní skupinu seznámil s finální podobou podnětu k porodním domům, aby se mohla seznámit s tím, jak vypadá kompromis vzešlý z mezirezortního připomínkového řízení.

M. Čermáková uvedla, že vítá přednesené podněty a prostor věci znovu rozhýbat. Nedoporučila však vytvářet změnu systémem rezignace a nátlaku. Naopak přítomné vyzvala, že změnu je zapotřebí dobře promyslet a naplánovat. Uvítala, že bude možnost na nejbližším jednání oslovit přímo premiéra. Uvedla, že tiskovou konferenci považuje za důležitý, ale spíše až sekundární krok.

M. Štěpánková doplnila, že právě proto se sekretariátem navrhuje, aby na nejbližším jednání Rady byl zařazen bod týkající se Pracovní skupiny, neboť tak bude možné rychle ověřit premiérův zájem či nezájem o její činnost.

O. Dostál dodal, že přednášel na kongresu České gynekologické a porodnické společnosti České lékařské společnosti Jana Evangelisty Purkyně (dále jen „ČGPS“), a že mezi lékaři a lékařkami existuje poptávka po vyřešení věcí, kterými se zabývá legislativní tým. Lékaři a lékařky mají zájem o právní jistotu. Připomenul, že kromě mediální prezentace by uvítal i prezentaci na půdě Poslanecké sněmovny a/nebo Senátu. Mj. i z transparenčních důvodů vůči svému zaměstnavateli, který očekává, že svým členstvím v Pracovní skupině přispěje ke změnám / vyšší informovanosti v této oblasti. Zdůraznil, že pokud v činnosti Pracovní skupiny nenastane změna, zváží k 1. 1. 2019 svoji rezignaci a probíraná témata bude prosazovat individuálně v médiích, akademicky nebo strategickou litigací (čehož se po dobu svého členství v Pracovní skupině záměrně zdržuje).

M. Štěpánková doporučila zvážit možnost přímého oslovení premiéra mimo rámec Pracovní skupiny a informovat jej o tématech, které řeší a také o nutnosti podpory ze strany MZd.

R. Šafařík shrnul, že sekretariát připraví zařazení mimořádného bodu týkajícího se činnosti Pracovní skupiny na nejbližší jednání Rady. Rovněž do konce roku uspořádá tiskovou konferenci. O prezentaci na půdě Poslanecké sněmovny bude možné požádat nejdříve v prvním čtvrtletí příštího roku. Pracovní skupině dal ke zvážení, zda by preferovala zařazení samostatného bodu na lednové jednání Stálé komise pro rodinu, rovné příležitosti a národnostní menšiny, nebo na jednání zdravotnického výboru jedné či druhé komory Parlamentu (případně obou). Přímá schůzka předsedkyně Pracovní skupiny a několika dalších členů a členek s premiérem bude iniciována mimo sekretariát.

M. Štěpánková doporučila sjednání doplňující schůzky s ministrem zdravotnictví.

M. Pavlíková informovala o schůzce s ministrem zdravotnictví, která proběhla v září, a které se kromě ní zúčastnila i Z. Candigliota, M. Vnoučková a K. Hájková Klíčová. Na základě této schůzky doporučila, aby na případném dalším jednání byl kromě ministra ideálně přítomen i některý z jeho náměstků.

M. Čermáková ukončila první bod jednání.

2. Výzkum o podpoře kojení v porodnicích (prezentace výsledků a souvisejících doporučení)

M. Čermáková otevřela druhý bod jednání a předala slovo A. Majerčíkové.

A. Majerčíková z iniciativy Šestinedělky představila dosud největší realizovaný průzkum podpory kojení v porodnicích v ČR pohledem matek uskutečněný mezi téměř 4 tisíci ženami (viz **Příloha č. 1a**). Poměr plně kojených novorozenců při propuštění z porodnice v ČR – navzdory deklarované podpoře kojení ze strany MZd – dlouhodobě klesá. V roce 2003 odcházelo z porodnic více než 90 % plně kojených dětí, v roce 2015 už pouze 81,4 % dětí. Výzkum podrobně zmapoval překážky v kojení, kterým mohou čelit ženy v českých porodnicích. Z výzkumu např. vyplynulo, že 61 % žen nebylo hned po porodu v kontaktu kůže na kůži s dítětem po dobu alespoň jedné hodiny; 38 % žen personál do 6 hodin od porodu neposkytl informace o kojení a nenabídl pomoc s kojením; 64 % žen nedostalo informaci, že mají kojit podle potřeb dítěte a 61 % respondentek bylo naopak doporučováno kojit dle časového harmonogramu nebo po omezený počet minut. Mezi zásadní zjištění výzkumu patří, že požadavky WHO a UNICEF (10 kroků k úspěšnému kojení) nenaplnila žádná česká porodnice (všech 10 kroků k úspěšnému kojení musí být naplněno kumulativně (žádný tedy nelze selektivně nenaplnovat). Certifikát Baby-friendly Hospital (dále jen „BfH“) již zdaleka není zárukou kvality; rozdíly mezi porodnicemi s certifikátem BfH a bez něj jsou zanedbatelné. Výzkum, srovnání jednotlivých porodnic, krajů a dalších související informace a výstupy jsou zveřejněny na webových stránkách <http://sestinedelky.cz/>.

A. Majerčíková Pracovní skupině rovněž předložila k diskuzi Doporučení na podporu kojení v ČR (viz **Příloha 1b**). Doporučení byla zpracována na základě výzkumu a následně rozeslána relevantním subjektům (Laktační liga, zdravotnické výbory Parlamentu apod.) k připomínkám.

Pracovní skupině byla prezentována doporučení po zapracování připomínek od těchto subjektů. A. Majerčíková informovala, že výzkum a související doporučení by měly být na přelomu února a března příštího roku rovněž prezentovány v rámci veřejného slyšení na půdě Senátu pod záštitou obou zdravotnických výborů.

M. Čermáková poděkovala A. Majerčíkové za vynikající prezentaci a otevřela k tomu bodu diskuzi.

E. Hrešanová rovněž ocenila kvalitu prezentovaného výzkumu a zdůraznila, že některá zjištění korespondují se zjištěními z jejích vlastních (byť výhradně kvalitativních) výzkumů: velmi častý výskyt separace matek od dětí napříč různými porodnicemi a nepodporu kojení i v porodnicích, které nesou označení BfH. Nutnost auditu a kontroly těchto postupů považuje tudíž za velice důležité.

M. Rytíř také velmi ocenil kvalitu a zevrubnost prezentovaného výzkumu a uvedl, že o něm bude informovat na nejbližší Celorepublikové konferenci Sdružení praktických lékařů pro děti a dorost ČR. A. Majerčíkové se dotázal, zda oslovila Českou neonatologickou společnost České lékařské společnosti Jana Evangelisty Purkyně (dále jen „ČNS“).

A. Majerčíková odpověděla, že ČNS oslovila, aby se zúčastnili kulatého stolu, na kterém svůj výzkum detailně prezentovala, ale bohužel nikdo z ČNS ČLS JEP ani dalších lékařů a lékařek se nedostavil.

M. Štěpánková se dotázala, kdo rozhoduje o přidělení certifikátu BfH. Skutečnost, že porodnice s tímto certifikátem reálně nenaplnují související kritéria, považuje za klamání pacientek.

A. Majerčíková upřesnila, že (re)certifikaci uděluje Národní laktační centrum, které je samostatným oddělením Thomayerovy nemocnice, a které je personálně napojené na Laktační ligu (její předsedkyně MUDr. Anna Mydlilová je zároveň vedoucí výše zmiňovaného centra). A. Majerčíková dále uvedla, že před touto prezentací měla shodou okolností schůzku s A. Mydlilovou, která potvrdila, že na recertifikaci porodnic nemají dostatečné personální zdroje, byť na svých webových stránkách mají uvedeno, že recertifikace každé porodnice probíhají po 3 letech.

M. Štěpánková uvedla, že o tomto by se mělo jednat s MZd, neboť Thomayerova nemocnice je organizací v jeho přímé působnosti.

M. Pavlíková doplnila, že zástupci ČGPS výzkum A. Majerčíkové zpochybnili.²

M. Uhl požádal sekretariát, zda by bylo možné za ÚV ČR jakožto státní instituci zadat reprezentativní výzkum.

M. Štěpánková souhlasila, že tato forma ověření spokojenosti s (porodnickou) péčí by byla žádoucí.

Proběhla krátká diskuze k přístupu a k nakládání s výzkumy ze strany MZd a odborných lékařských společností, mj. ve vazbě k tomu, kdo je jejich realizátorem. Z diskuze vyplynulo, že je žádoucí rozšířit zdroje, s kterými Pracovní skupina pracuje, a pokud to bude možné, zrealizovat výzkum zadaný přímo Úřadem vlády.

R. Šafařík uvedl, že sekretariát se pokusí zajistit zdroj financování takového výzkumu v rámci projektu z OP Zaměstnanost, který realizuje.

O. Dostál připomenul existenci Komise na podporu kojení, s kterou se schází A. Mydlilová. Zájem řešit problematiku kojení zde tudíž určitě je i na straně lékařské veřejnosti. Názory prezentované na těchto setkáních jsou v mnohém totožné s výstupy z výzkumu A. Majerčíkové. V rámci tlaku na zefektivnění činnosti Pracovní skupiny by tudíž uvítal, pokud by k výzkumu o podpoře kojení mohla být ze strany sekretariátu zorganizována tisková konference za účasti lékařů a lékařek. Legislativní tým by k tomu doplnit informace ohledně práv pacientek.

² Viz např. https://zpravy.idnes.cz/kojeni-who-unicef-osn-zasady-kojeni-baby-friendly-hospital-10-kroku-kojeni-1lz-domaci.aspx?c=A181003_111509_domaci_livn.

I. Königsmarková potvrdila, že úroveň vzdělání mnohých současných laktačních poradkyň je krajně nevyhovující, a že by bylo vhodné, aby tato profese byla vázanou činností.

A. Majerčíková doplnila, že v současnosti stačí absolvovat 2 denní teoretický kurz a 1 denní praxi v Thomayerově nemocnici.

M. Vnoučková připomenula, že podpora kojení patří mezi základní kompetence PA. Bylo by vhodné, aby tato kompetence PA byla podpořena zejména v rámci návazné péče, neboť PA je schopna poskytnout matce a dítěti komplexní podporu jako jedné ošetrovatelské jednotce.

M. Pavlíková souhlasila, že otázka návazné péče by rovněž měla být součástí výzkumu, který bude Úřad vlády zadávat.

M. Čermáková doplnila, že tematizace výzkumu, který by Úřad vlády zadal, by měla jít hlouběji a soustředit se kromě kojení i podmínky kontaktu matky a dítěte v různých fázích a na organizaci práce v porodnici.

D. Kopková požádala tajemnici Pracovní skupiny, zda by mohla se souhlasem A. Majerčíkové rozeslat výstupy jejího výzkumu celé Pracovní skupině. Mj. proto, aby jej mohla tlumočit vedení MZd.

M. Štěpánková Pracovní skupině důrazně doporučila, aby případný návrh výzkumu řádně odůvodnila z hlediska efektivity výdajů.

M. Uhl se nabídl, že připraví návrh příslušného usnesení a jeho odůvodnění.

M. Čermáková shrnula, že doporučení vzešlá z výzkumu A. Majerčíkové budou nejprve zpropagována na tiskové konferenci, kterou sekretariát uspořádá. Dále D. Kopková předá informaci na MZd. Poté Pracovní skupina podnikne další kroky.

M. Čermáková uzavřela druhý bod jednání

3. Přístup k hrazené předporodní a poporodní péči porodních asistentek – šetření ombudsmanky

M. Čermáková otevřela třetí bod programu a předala slovo P. Jelínkové z Kanceláře veřejné ochránkyně práv (dále jen „KVOP“).

P. Jelínková představila šetření veřejné ochránkyně práv (dále jen „VOP“) týkající se poskytování předporodní a poporodní péče v současnosti a související praktické problémy (viz **Příloha č. 2**). Šetření VOP prokázalo regionální nevyváženost v poskytování zdravotní péče ze strany PA. Pojišťovny v některých krajích uzavřely smlouvy nejen s gynekology a gynekoložkami, ale i s PA, a tudíž jsou v těchto krajích služby PA hrazené z veřejného zdravotního pojištění. Ženy v těchto krajích mají možnost zvolit si, kdo jim poskytne před a poporodní péči. Jinde si však ženy musí péči PA hradit samy. Podle VOP by možnost výběru měly mít ženy ve všech regionech. VOP na svých stránkách zveřejnila související tiskovou zprávu, mj. jako formu osvěty pro rodičky, aby věděly, že na návštěvní službu ze strany PA mají nárok.³ VOP v této věci oslovila ministra zdravotnictví (v dopise, kde shrnovala aktuální problémy, kterými se v oblasti zdravotnictví zabývá). Toto téma bylo ze strany VOP rovněž představeno MZd v souvislosti s přípravou novelizace zákona o veřejném zdravotním pojištění. KVOP bude dále řešit.

M. Čermáková poděkovala P. Jelínkové za prezentaci a otevřela k tomu bodu diskuzi.

I. Königsmarková vyjádřila pochyby o tom, že by gynekologové a gynekoložky zajišťovali návštěvní službu po porodu. Upozornila na zkreslení v počtu PA, které mají uzavřené smlouvy s pojišťovnami, neboť v některých krajích je to často jen pár PA, které mají uzavřenou smlouvu s více pojišťovnami. Uvedla, že v Praze je dostatek platících klientek, ale mimo Prahu si návštěvní

³ Blíže viz <https://www.ochrance.cz/aktualne/tiskove-zpravy-2018/zeny-maji-pravo-na-hrazenou-peci-porodnich-asistentek/>.

službu ženy zpravidla nemohou dovolit zaplatit, takže se tak (v případě absence uzavřené smlouvy mezi pojišťovnou a PA) stává reálně nedostupnou. Povinnost indikace lékaře pro tuto službu ze strany PA je podle ní navíc v rozporu s evropským právem i se zákonem o nelékařských zdravotnických povoláních.

M. Čermáková uvedla, že ji zaujal velmi nízký počet uzavřených smluv, a že tudíž pro ni hlavním závěrem z představeného šetření je, že služby PA v ČR nefungují, resp. nemohou fungovat.

P. Jelínková potvrdila, že z porovnání let 2010-2017 vyplývá, že počet vykázaných návštěvních služeb několikanásobně klesá. Gynekologové nemají zájem tuto návštěvní službu provozovat, ale pojišťovny tento pokles přisuzují nezájmu pojištěnek o službu.

I. Königsmarková uvedla, že pokles návštěvních služeb je problematický i ve vztahu k tomu, že se zkracuje doba hospitalizace po porodu a přibývá ambulantních porodů.

O. Dostál připomenul § 18 zákona č. 48/1997 Sb. o veřejném zdravotním pojištění, který stanovuje povinnost indikace služby lékařem pro účel úhrady. VOP by podle něj měla publikovat návod, ve kterém by mj. bylo uvedeno, že pojišťovny mají na základě § 40 odst. 7 zákona o veřejném zdravotním pojištění povinnost zajistit místní a časovou dostupnost hrazených služeb. Pokud ji nezajistí, dopouští se přestupku, za který lze uložit pokutu až 10 mil. Kč.

M. Čermáková připomenula systém voucherů v sousedním Rakousku, o kterém referovala na minulých jednáních A. Forberger, a který ženám výrazně ulehčuje přístup k poporodní péči ze strany PA.

D. Kopková zdůraznila, že informace o nároku na návštěvní službu by měla být uvedena v průvodci (webovém informačním portálu) těhotenstvím, který připravuje MZd. Zároveň připomenula, že ke zrušení indikačního omezení u návštěvní služby zatím nebyla vůle.

M. Vnoučková doplnila, že 1 před a 3 poporodní návštěvy, které nejsou ze strany lékařů a lékařek indikovány, i když na ně ženy mají nárok, je pouze výšeč problému. V kompetenci PA je celá škála činností, na které nejsou stanoveny výkony, přestože o ně ženy mají zájem a opakovaně v této souvislosti kontaktují zdravotní pojišťovny a krajské úřady, které jim nevycházejí vstříc.

I. Königsmarková uvedla, že z rozhovorů s některými gynekology a gynekoložkami vyplynulo, že je ČGPS vyzvala, aby potřebu péče PA neindikovali, a pokud zjistí, že k tomu dochází, aby tuto skutečnost reportovali.

O. Dostál uvedl, že když gynekolog či gynekoložka zaměstná PA, může vygenerovat množství bodů, ale ty jim v důsledku úhradové vyhlášky nikdo neproplatí. Pokud PA nezaměstnají a budou její služby indikovat, tak narazí na limit na vykázanou péči, která půjde k jejich vl. škodě. Dopad tohoto nastavení by bylo vhodné vyhodnotit z ekonomického hlediska. VOP by dle jeho názoru případně mohla tyto dvě vyhlášky napadnout, mj. pro rozpor s právem na podnikání.

M. Čermáková ukončila třetí bod jednání.

4. Informace o průběhu překladu dokumentů WHO týkajících se porodní asistence prováděného MZd

M. Čermáková otevřela třetí bod programu a předala slovo I. Königsmarkové.

I. Königsmarková přítomné informovala o problematických aspektech postupu MZd v překladech dokumentů WHO týkajících se porodní asistence (bližší viz **Příloha č. 3**). MZd se rozhodlo provést překlad pouze vybraných částí dokumentů a ta doporučení WHO, která se liší od doporučení ČGPS, budou doplněny komentáři ČGPS podporující (odlišné) české stanovisko.

D. Kopková potvrdila, že MZd skutečně rozhodlo o částečném překladu, a to nejen z věcných důvodů, ale i z finančních. Dalším důvodem podle ní může být fakt, že anglický jazyk je široce užívaný, takže dokumenty jsou i v originále poměrně přístupné.

I. Königsmarková poznamenala, že se dvěma třetinami úkonů prováděných u porodu, které jsou v těchto doporučeních označovány za škodlivé, se mohou ženy v českých porodnicích běžně setkat.

S. Pašková uvedla, že v plánované vynechaných částech jsou obsaženy klíčové informace týkající se péče poskytované ze strany PA. Jejich ignorací MZd tato doporučení popírá ještě před jejich vlastním přeložením. V reakci na D. Kopkovou zmínila, že se jedná o odborný text, a tudíž nelze mluvit o jeho široké přístupnosti jako u jiného typu anglických textů.

O. Dostál se dotázal, zda je možné obrátit se na WHO s žádostí o poskytnutí financí na český překlad. Poznamenal, že MZd se lze dotázat, zda jakožto ústřední orgán státní správy při výkonu úřední činnosti postupovalo nestranně a nezájatě, a zda nebyl upřednostněn jeden spolek (v tomto případě ČGPS) před ostatními.

M. Štěpánková uvedla, že s překlady to je ve státní správě obtížné a finančně nákladné. Navrhla nicméně, že MZd by si případně mohlo překlad rozložit do dvou let. Pokud se pochyby o postupu MZd potvrdí, bude případně možné se obrátit dopisem na ministra zdravotnictví s žádostí o vysvětlení. Vedle toho by ocenila užší spolupráci Pracovní skupiny a MZd.

M. Čermáková uvedla, že bez souhlasu zdroje není možné ve vědeckých kruzích přeložit pouze libovolnou část.

D. Kopková odpověděla, že o souhlas s částečným překladem vybraných částí si MZd požádalo.

M. Peremská podotkla, že v ČR neexistuje žádný standard péče o těhotnou ženu, šestinedělku ani o fyziologického novorozence (a to ani ze strany ČGPS či ČNS). Je tudíž v zájmu MZd, aby diskutované materiály nechalo přeložit celé.

M. Pavlíková doplnila, že diskutovaný materiál je z hlediska evidence-based mimořádně dobře zpracovaný a obsahuje množství relevantních odkazů na nejnovější studie.

D. Kopková, M. Štěpánková a M. Čermáková doporučily sledovat další postup překladu, vyčkat jeho výsledků a reagovat teprve poté až se ukáže, že je toho skutečně zapotřebí.

M. Čermáková ukončila čtvrtý bod jednání.

5. Informace o závěrech nového rozsudku ESLP ve věci domácích porodů

M. Čermáková otevřela pátý bod programu a poprosila M. Šamovou, aby se ujala slova.

M. Šamová Pracovní skupinu seznámila se závěry nového rozsudku ESLP v případě Pojatina v. Croatia ve věci domácích porodů v Chorvatsku (viz **Příloha č. 4**). ESLP neshledal porušení práv stěžovatelky, nicméně (podobně jako v případě Dubská a Krejzová) vyzval Chorvatsko k přezkumu legislativního rámce a zohledňování lékařského a vědeckého vývoje a respektování práv žen v oblasti reprodukčního zdraví. M. Šamová dále uvedla, že před ESLP je další případ týkající se domácích porodů v Lotyšsku. Pracovní skupinu o vydání rozsudku bude informovat.

M. Čermáková poděkovala M. Šamové za příspěvek a otevřela k tomu bodu diskusi.

O. Dostál v souvislosti s rozsudkem ESLP ve věci Dubská a Krejzová vzpomněl záměr Pracovní skupiny z roku 2016 vyžádat si od MZd hodnocení dopadů regulace (dále jako „RIA“) k vyhlášce č. 92/2012 Sb., o požadavcích na minimální personální zabezpečení zdravotních služeb.

D. Kopková odpověděla, že dokument dodaný ze strany MZd nebyl podle názoru pracovní skupiny uspokojivý, tudíž vznikla poptávka po provedení dodatečného RIA, ke kterému však ze strany MZd dosud nebylo přistoupeno. Tento požadavek je reflektován i v Podnětu k samostatným porodním domům.

O. Dostál navrhl zástupkyni KVOP, aby v případě, že ze strany MZd nebude stávající regulace zdůvodněna, VOP podrobila diskutovanou vyhlášku ústavněprávnímu přezkumu.

S. Pašková uvedla, že přezkum ze strany Ústavního soudu by byl vhodný mj. proto, že by mohl reflektovat další úmluvy, které garantují právo na zdraví mnohem detailněji a i přímo ve vztahu k ženám jako např. Úmluva o odstranění všech forem diskriminace žen. Péče je zajištěna pouze tehdy, je-li přijatelná pro příjemce (příjemkyni).

O. Dostál doplnil, že ústavněprávní přezkum by byl namísto mj. i proto, že stávající diskutovaná vyhláška představuje zásah do práva na podnikání.

M. Čermáková ukončila pátý bod jednání.

6. Různé

M. Čermáková otevřela poslední bod programu, ve kterém se Pracovní skupina přednostně věnovala diskuzi témat, které by bylo možné prezentovat premiérovi na nejbližším jednání Rady. Jednalo se zejména o možnost poskytovat hrazenou péči ze strany ne-lékaře pouze s indikací lékaře (lékařky); vyhláška č. 92/2012 Sb. (důvodnost regulace); odmítání přijetí rodičky do porodnice z kapacitních důvodů; odmítání přijetí novorozence do péče před uplynutím 72 hodin ze strany pediatrů a pediatriček; diskontinuita péče, která je pro stát finančně nevýhodná; nerespektování doporučení WHO; nerespektování přání rodičky (vč. volby doprovodu k porodu).

L. Hradecká připomenula, že na jednání Rady bude velice omezený prostor pro prezentaci činnosti Pracovní skupiny (cca 3 minuty), a že nebude možné všechna témata zahrnout.

M. Štěpánková apelovala na to, aby prezentace byla srozumitelná i pro člověka, který je laik. Doporučila zdůraznit důležitost ekonomických faktorů, tj. že doporučení Pracovní skupiny mohou napomoci porodní péči nejen zkvalitnit, ale i zlevnit.

R. Šafařík uvedl, že prezentaci připraví sekretariát v součinnosti s předsedkyní Pracovní skupiny.

L. Hradecká doplnila, že se v případě potřeby obrátí s žádostí o konzultaci přímo na jednotlivé členy a členky Pracovní skupiny.

M. Šimůnková doporučila, aby součástí prezentace bylo srovnání s ostatními zeměmi.

M. Rytíř informoval přítomné, že Odborná společnost praktických dětských lékařů ČLS JEP připravila nový výkon předčasného propuštění novorozence před 72 hodinami, který nyní posuzuje VZP ČR.

O. Dostál k plánu uspořádat tiskové konference doplnil, že s případnou propagací může vypomoci prostřednictvím PR oddělení PwC Legal, s.r.o.

M. Čermáková požádala sekretariát, aby se přednostně věnoval přípravě tiskové konference.

L. Hradecká doplnila, že o pomoc s šířením avíza o jejím konání sekretariát požádá nejen O. Dostála, ale celou Pracovní skupinu.

L. Hradecká informovala o komunikaci s MZd ve věci plnění úkolů č. 28 a 29 AO 2017. ÚV ČR od MZd prostřednictvím D. Kopkové obdržel návrh doporučení pro veřejná i soukromá zdravotnická zařízení v oblasti respektování práv a přání rodiček, s důrazem na důsledné dodržování zásady svobodného a informovaného souhlasu. ÚV ČR tlumočil MZd přání některých členek Pracovní skupiny, aby byl Pracovní skupině tento materiál poskytnut. MZd k tomu však neudělilo souhlas. Návrh doporučení tudíž bude v nejbližších týdnech připomínkovat pouze ÚV ČR (své připomínky ÚV ČR odeslal MZd 21. listopadu 2018). Ohledně průvodce předporodní, porodní a poporodní péčí byl ÚV ČR ze strany MZd kontaktován prostřednictvím Š. Tyburcové (viz **Příloha č. 5**). (Byť MZd předpokládalo předložení materiálu ÚV ČR dne 24. října 2018, sekretariát podklad obdržel až 3. prosince 2018.)

Závěrem L. Hradecká uvedla, že další jednání Pracovní skupiny bude naplánováno operativně, mj. v závislosti na diskuzi na jednání Rady o mandátu Pracovní skupiny.

M. Čermáková přítomným poděkovala za účast a ukončila jednání.

Přílohy zápisu

- Příloha č. 1a Prezentace A. Majerčíkové „Průzkum o podpoře kojení v porodnicích“
Příloha č. 1b Související „Doporučení na podporu kojení v ČR“
Příloha č. 2 Prezentace P. Jelínkové „Přístup k hrazené předporodní a poporodní péči porodních asistentek“
Příloha č. 3 Prezentace I. Königsmarkové „Překlady WHO 2018“
Příloha č. 4 Case of Pojatina v. Croatia (Application no. 18568/12)
Příloha č. 5 Informace o plnění úkolu č. 28 AO 2017

Shrnutí úkolů pro sekretariát Rady a členky a členy Pracovní skupiny:

1. Zaslát Pracovní skupině finální znění Podnětu k samostatným porodním domům (tj. verzi po vypořádání připomínek z mezirezortního připomínkového řízení).
Zodpovídá: sekretariát.
Termín: co nejdříve
2. Rozeslat pracovní skupině výstupy výzkumu A. Majerčíkové.
Zodpovídá: sekretariát.
Termín: co nejdříve
3. Připravit zařazení mimořádného bodu týkajícího se činnosti Pracovní skupiny na nejbližší jednání Rady.
Zodpovídá: sekretariát v součinnosti s předsedkyní Pracovní skupiny.
Termín: 22. října 2018
4. Do konce roku uspořádat tiskovou konferenci (ideálně dvě) související s činností Pracovní skupiny, přednostně k tématu podpory kojení představeného na jednání A. Majerčíkovou.
Zodpovídá: sekretariát.
Termín: 31. prosince 2018
5. Zorganizovat prezentaci činnosti Pracovní skupiny na půdě Poslanecké sněmovny či Senátu - buď na jednání Stálé komise pro rodinu, rovné příležitosti a národnostní menšiny nebo na jednání zdravotnického výboru jedné či druhé komory Parlamentu (případně obou).
Zodpovídá: sekretariát v součinnosti s Pracovní skupinou.
Termín: 1. čtvrtletí 2019
6. Pokusit se v rámci projektu z OP Zaměstnanost, který sekretariát realizuje, zajistit zdroj financování pro výzkum spokojenosti s porodní péčí, jehož zadavatelem by byl ÚV ČR.
Zodpovídá: sekretariát.
Termín: 1. čtvrtletí 2019
7. Připravit návrh souvisejícího usnesení a odůvodnění pro realizaci výzkumu (spokojenosti s porodní péčí).
Zodpovídá: M. Uhl.
Termín: 1. čtvrtletí 2019

V Praze dne 3. prosince 2018

Zapsala: Lucie Hradecká, tajemnice Pracovní skupiny

Schválila: Marie Čermáková, předsedkyně Pracovní skupiny